

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Liber Primvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

DE
CONTEMPLATIONE
DIVINA
LIBER PRIMVS.

*De natura, diuisione, effectibus & proprietatibus supernaturalis
Contemplationis.*

PROLOGUS

QUOD in rerum aliarum difficilium naturis explicandis non raro usu venire solet, ut rei ipsius sublimitas quandoque varietatem opinionum inducat & dissensionem; idem plane in contemplationis essentia, ac proprietatibus declarandis factum comperimus; illius quippe & acceptio multiplex est, & non una à sanctis Patribus eiusdem inuenitur tradita definitio. Quod non paucis etiam perspicacioribus Mytlicis, quàm & scholasticis hallucinandi occasione præbuisse cognoscimus. Quo factum, ut apud scriptores aptam contemplationis definitionem, siue descriptionem inuenire vix queas: dum passim duo illa contemplationum genera, proprietates, qualitates, ceterasque circumstantias, acquiratæ scilicet & infusæ, videmus confundi. Quare cum ea contemplatio, quæ à spiritu sancto supernaturaliter nobis infunditur, ab illa, quæ labore industriaque nostra (non tamen sine diuina gratia) comparatur, distet plurimum; longè aliter quoque definienda est, quàm acquisita illa vulgò soleat defini: unica enim definitione explicari facile nequeunt, quæ ab invicem & essentia, & proprietatibus, & effectibus longissimè discrepant. Vnde ij, qui definitione una, duo hæc contemplationum genera comprehendere voluerunt, non modicas oculis legentium tenebras offuderunt; dum ea, quæ contemplationi infusæ propria sunt, acquiratæ tribuunt; & quæ Patres de eminenti ac supernaturali contemplatione docuerunt, indiscriminatim aliis inferioribus contemplationum speciebus adscribunt. Vtergo contemplationis utriusque naturam ac proprietates investigare possimus, primùm de contemplatione ipsa in genere, deinde speciatim (sed breuiter) de acquisita, tandem verò de infusa (quæ nostræ hujus tractationis præcipuus scopus est) ac de earum etiam contemplationum distinctione, objecto, fine, & effectibus, nec non de medijs ad supernaturalem contemplationem perueniendi, paulò vberius, auxiliante Domino, disseremus.

Legendi de hoc Ven. P. Ioan. à Iesu. Maria cap. 3. s. Theologie myst. Philipp. ASS. Trinitate Tract. 3. Summa Theolog. myst. discursu 1. art. 1. & Directorium mysticum Antonii à Spiritu sancto, Tract. 3. sect. 2.

IESU

rit.

DE-

Quid sit Contemplatio.

CONTEMPLATIO igitur latissimè accepta, teste De Thom 2. 2. quest. 180. art. 1. & 3. est divina veritatis simplex intuitus. Cui sententia subscribere videtur sanctus Bernard, lib. 2. De consid. cap. 2. Contemplatio, inquit, est verus, certusq; intuitus animi de quacumque re, sive apprehensio veri non dubia. & S. Augustinus lib. de spiritu & anima, cap. 32. Contemplatio, ait, est perspicua veritatis iucunda admiratio. Ut autem horum aliorumque Patrum variis de contemplatione dicendi modis clariùs innotescat, propoliam S. Thomæ definitionem explicemus. Dicitur in primis contemplatio simplex veritatis intuitus, ut eam à cogitatione & meditatione discernamus. Harum tamen intellectus nostri operationum discrimen eruditè annotavit venerabilis Richardus de S. Victore lib. 1. de contempl. cap. 3. Ut autem, in

Quomodo inter se differant cogitatio & contemplatio?

quit, ea, quæ de contemplatione dicenda sunt, possumus commodius capere, relictisq; diiudicare, debemus prius querere quomodo differat a cogitatione, vel meditatione. Secundum itaque, quòd unam eandemq; materiam aliter per cogitationem intuemur, aliter per meditationem rimamur, atque aliter per contemplationem miramur. Multum nam se invicem hæc tria in modo differunt, quamvis quandoq; in materia conveniant. De una siquidem eademq; materia aliter cogitatio, aliter meditatio, longè, aliter agit contemplatio. Cogitatio per devia quæque lento pede sine respectu perventionis, passim hæc illucq; vagatur. Meditatio per ardua sæpè & aspera ad directionis finem cum magna animi industria nititur. Contemplatio libero volatu, quocumque eam feri impetus, mira agilitate circumferitur. Cogitatio scripta, meditatio incedit, & ut multum currit; contemplatio autem omnia circumvolat, & cum voluerit, se in summis librat. Cogitatio est sine labore & fructu: in meditatione est labor cum fructu; contemplatio permanet sine labore cum fructu. In cogitatione evagatio, in meditatione investigatio, in contemplatione admiratio. Ex imaginatione cogitatio, ex ratione meditatio, ex intelligentia contemplatio. Et licet sæpè circa eandem rem alius per cogitationem, alius per meditationem, alius per contemplationem occupetur, quamvis non dispari via, dispari tamen motu seruantur. Cogitatio semper vago motu de uno ad aliud transit; meditatio circa unum aliquid perseveranter intendit: contemplatio sub uno visionis radio ad innúmera se diffundit. Deinde cap. 4. ita scribit: Meditatio est providus animi obtutus in veritatis inquisitione vehementer occupatus. Cogitatio verò est improvidus animi respectus ad evagationem pronus, hæc ile. Postea verò docet, cõmune esse his tribus, quòd sint animi alpe deos, sive intuitus alicujus rei.

Alia affignatur inter meditationem & contemplationem differentia?

Differunt præterea meditatio & contemplatio, quia illa querit non sine labore veritatem, contemplatio inventam penetrat ac degustat. Illa attingit solum veritatem, hæc in veritatem oculorum obtutus devenire desigit. Meditatio ad veritatis januas devenire solet, contemplatio verò ad interiora ingreditur. Contemplatio deinde absolute considerata, dicitur simplex animi intuitus, ut comprehendat omne genus contemplationis, sive acq; uisæ, sive intuitæ: sive Christianorum, qui divina hoc fine contemplantur, ut magis eorum amore inardescant; sive Philosophorum, qui ob veritatem nudè tantum indagandam siveculantur. Nam & scimus, plures olim fuisse Gentium Philosophos, Sapientumno-

men cum fasti sibi arrogantes, quorum studium non ad DEI gloriam & amorem, sed potius ad ad sui ipsorum vel ostentationem vel utilitatem dirigebatur. Qui non sapientes, sed insipientes, ac delusores jure censendi sunt: quia cum DEUM omnium rerum auctorem cognovissent, non sicut DEUM glorificaverunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis, & defecerunt scriantes sercatino, eò quòd non potuerint invenire hoc opus, quòd operatus est. DEUS ab initio, revelavitque per Spiritum suum, quibus voluit, quando voluit, & quantum de his scire oportuit, ecce verè stulti facti sunt Principes Taneos, quia stultam fecit DEUS sapientiam hujus mundi.

Relicto igitur hoc vano & insano contemplationis genere, de illo quòd Christianorum proprium est, quòdque Fides fundat, Spes firmat, Caritas perficit, deinceps agemus. Hæc enim (quam Christianam contemplationem appellamus) multum sane differat ab illa Philosophorum. Primo, Quia hi, non ut rectè pieque operentur, sed ut scirent dumtaxat contemplantur: quare vana potius eorum speculatione, quam vera potius dicenda est contemplatio. At verò illa Christianorum non solum ad divinorum cognitionem, sed & ad virtutum universarum functiones ab his assumitur. Philosophica illi omnino speculative est, hæc verò divina utramque, & theoriam scilicet & praxim, complectitur. Secundo, Contemplationis Philosophicæ materia est universalior: scatur enim in quælibet materia: quare Philosophia non immerito contemplativa scientia nuncupatur. Christiana verò theoria DEUM præcipue ut objectum suum intuetur; deinde ad ejus opera atque effectus considerandos secundario quasi descendit, ut infra sanj. Tercio, Contemplatio Christiana altissimam Fidei cognitionem supponit, in eaque tamquam solidissima petra fundatur, Spem etiam contemtem habet, ac Charitatem, ut sui principium, sine quo se agnoscat: incipit enim à vero potiusq; divinæ boni amoris amore, iterumq; se ad illum augendum consummandumq; se renitatur, ut egregie docuit S. Thomas 2. 2. q. 180. art. 7. Unde, inquit, contemplativa proprie consistit in contemplatione DEI, ad quam movet charitas. Et: licet essentialiter consistat in intellectu, principium tamen habet in affectu, in quantum aliquis ex charitate ad DEI contemplationem excitatur.

Hinc etiam consonat sententia Albertus Magnus, qui lib. de adherendo Deo ita scribit. Animadvertendum est etiam in hoc differentiam esse inter contemplationem Catholicorum fidelium, & Philosophorum gentilium: quia contemplatio Philosophorum est propter perfectionem contemplantis, & id est sicut in intellectu, & ita finis eorum in hoc est cognitio intellectus: sed contemplatio Sanctorum, quæ est Catholicorum, est propter amorem ipsius scilicet contemplantis, idcirco non sicut in fine ultimo in intellectu per cognitionem, sed transit ad affectum per amorem. Unde Sancti in contemplatione sua habent amorem DEI tamquam principium intentionis: quia sicut in eorum Dominum IESUM Christum cognoscere, & habere spiritu aliter per gratiam, quam sine gratia corporaliter, vel etiam essentialiter.

CAPVT II.

Contemplatio duplex, altera acquisita, altera à Deo infusa.

DE ea tantum contemplatione loquimur, quæ propria est Christianorum, ac Fidei contemplationem ponit,

Thom

Operatio

Contemplatio duplex, altera acquisita, altera à Deo infusa. De ea tantum contemplatione loquimur, quæ propria est Christianorum, ac Fidei contemplationem ponit,

ponit, quæ quantum ad præfens attinet propo-
 situm, in duas species congruè dividitur: altera cõ-
 templatio *acquisita*, altera quæ *infusa* jure nuncu-
 patur. Sicut enim virtus genus quoddam est ad vir-
 tutem infusam, quam DEUS (Augustino teste, quæ
 sequitur S. Thomas 1. 2. q. 54. art. 4. & 6.) in
 nobis sine nobis operatur; & acquisitam, quam
 nos propria industria, non tamen sine divino au-
 xilio, comparare possumus: ita & contemplatio
 Christiana, quæ Fidem & Charitatem præsupponit,
 non immerito in acquisitam & infusam distribui-
 tur. *Acquisitam* eam nuncupamus, quam industria
 & exercitatio propria, non tamen sine divina co-
 operatione & gratia, acquirimus. *Infusam* verò, quæ
 ex sola gratia sive inspiratione divina promanat.

Sed si divisionem hanc altius consideremus, ex
 sublimiori principio, saltem quantum ad operan-
 di modum, deprimenda videtur hæc contempla-
 tionis distinctio: pro qua illud est præmittendum,
 modum operandi virtutum etiam infusarum, esse
 diversum ab operandi modo donorum Spiritus
 sancti: virtutes enim etiam infuse humano modo
 operantur, dona verò supra modum humanum,
 ut luculenter docet D. Thom. 2. Sent. distinct. 34.
 quasi. 1. art. 2. dicens: *In his autem, quæ super ratio-
 nem sunt, perficitur Fides, quæ est inspectio divinorum in
 speculo & in enigmate: connaturalis enim modus est
 naturæ humanæ, ut DEUS non nisi per speculam crea-
 turarum, & per enigmata similitudinum percipiat.
 Quod autem spiritus alia quasi nuda veritate capi-
 tur, supra humanum modum est, & hoc facit donum
 intellectus.* Hæc ille.

Quæ quidem doctrina passim ab eodem divino
 Doctore edocetur: ex qua facillè constat, aliam esse
 contemplationem, quam Spiritus sancti & divino &
 supernaturali modo in nobis operatur, ab aliquo
 inquam ex septem donis, vel gratia aliqua gratis
 data profluentem: (operatio enim Spiritus sancti,
 quæ mediis donis contingit, ita est divina & su-
 pernaturalis, ut humana ratio, etiam gratia & cha-
 ritate prædita, pertingere non valeat) aliam, quæ
 humano modo, id est, per discursum rationis, etiam
 cooperante gratia, aliisque virtutibus supernatu-
 ralibus procedit, quæ etiam in suo sensu superna-
 turalis merito possit appellari. Sed quia ratio hu-
 mana, etiam virtutibus Theologicis informata,
 proprio modo movetur, nempe per discursum, ac
 naturaliter, & in ordinem ad finem supernatura-
 lem moveatur; tamen quantum ad nostrum at-
 tenditur, non dicitur contemplatio su-
 pernaturalis & infusa; quia ut apud docuit D.
 Tho. art. 2. ut supra, non sufficit ipsa motio ratio-
 nis, virtutibus infusis adhuc adjuncta, ad hoc ut su-
 pra modum humanum, & divino modo quis ad
 divinorum assurgat intuitionem, nisi desuper ad-
 susus infusus, & motio Spiritus sancti, secundum
 illud Ro. 8. *Qui spiritu Dei aguntur, hi filii Dei sunt,
 & hæredes.* Cæterum forsitan & plenius Richard. de
 S. Victore lib. 5. cap. 1. & 2. contemplationis ge-
 nera, quibus in contemplatione proficimus, di-
 stinguit. Aliquando (inquit cap. 1.) *ex sola gratia,*
 Reflexione 4. V. bi inter
 alios è
 nostris ei
 proprio tamen labore formavit. In morem, inquit,
 phum à Moysi Arcam Domini sine aliqua humana industria
 Iesu-Ma- videmus, cum ex sola Domini revelatione radium cõ-
 riam Tom. 5. templationis accipimus: sed tunc quasi juxta Bese-
 Alcenius leel exemplum in id ipsum, ex proprio opere profici-

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

mus, cum in eandem gratiam nostro studio & labore
 artem comparamus. Sed quod industria operatione di-
 citur, non sic accipi volumus, quasi sine gratia com-
 paratione aliquid omnino possimus, cum qualibet in-
 dustria nostra non sit nisi ex gratia: sed aliud est con-
 templationis gratiam divinitus percipere, atque ali-
 ud est de ejusmodi dono DEI quidem cooperatione pro-
 prio exercitio comparare. Hæc Richardus.

Præterea idem Richard. cap. 2. tribus modis
 contemplationem contingere docuit. Primus sur-
 git ex industria humana, quod ait contingere
 mentis dilatatione. Secundus ex utriusque permix-
 tione, humanæ videlicet industriae, & gratiæ divi-
 næ; quod, ille inquit, fit mentis sublevatione. Ter-
 tius ex sola gratia divina, id est, mentis alienatio-
 ne. Hos igitur, inquit, contemplationis modos expe-
 riuntur, qui usque ad summam ejusmodi gratiæ ar-
 cem sublevari merentur. Primus surgit ex industria
 humana, & erit ex sola gratia divina, medius autè ex
 utriusque permixtione, humana videlicet industria,
 & gratia divina. In primo gradu quasi Arcam nostro
 labore fabricamus, quando contemplandi artem no-
 stro studio & industria comparamus. In secundo gra-
 du, Arca supportantium humeris sublevaratur, & quasi
 præcedenti nubis vestigia sequitur, cum industria sa-
 tagente, & revelationis gratia cooperante, & quasi
 præeunte, contemplationis gratia dilatur. In tertio
 gradu Arca in Sancta sanctorum inserta, & quasi
 intra velum collocatur, quando contemplantis acumen
 ad intimam mentis sinum colligitur, & ab exteriorum
 memoria, oblivione & alienationis velo secluditur.
 Hæc Richardus. Contemplatio igitur, ut ex di-
 ctis, (ac specialiter ex doctrina Dionysii Carthusi-
 aniani in Tractat. de contemplatione) duplici via, sive
 modo exercetur.

Primo regulariter & communiter per rationis
 usum & discursum, hæc contemplatio rationalis
 sive acquisita dicitur, cujus complementum, de-
 cor, & forma debet esse dilectio DEI: unde debet
 habere secum conjunctos divinæ charitatis actus
 tam internos, quam externos, quales sunt de DEI
 bonitate, ceterisque ejus perfectionibus gaudere,
 ad DEUM fervide affici, ex ejus amore de pecca-
 tis compungi, orare pro extirpatione vitiorum, in
 quantum sunt impedimenta contemplationis, &
 pro gratia acquirendi contemplationem, Passio-
 nem Christi affectuose & compassivè recordari.
 Præclarissimum insuper contemplativæ hujus vi-
 tæ opus est, hymnis, psalmis, seu laudibus Crea-
 toris pura mente insistere: hoc enim demones fu-
 gat; desideratam gratiam affluenter meretur, &
 vitæ cælestis præludium est.

Alius modus contemplandi est *supernaturalis*
 & *mysticus*, qui à Spiritu sancto delupei radiantem,
 cælitus animæ infunditur, Deo supernaturaliter
 mentem tangente, illustrante, ac ungente. In qua
 contemplatione mens humana se habet Angelico
 modo, veritatem conspiciens simpliciter apprehen-
 sione & intuitu, & cælitiformi conspectu, sine ratio-
 nis discursu. Cum enim ipsa creatrix Sapientia
 (cujus potestas est infinita) veritatem docet, nul-
 la est in addiscendo mora, nec opus est rationis
 discursu.

Hæc verò contemplationum genera exemplo
 navis apud possunt explicari. Aliquando enim
 propria industria & labore, apprehensis remis;
 aliquando expansis velis, flantibus ventis; sine
 ullo nostro labore prosperè navigamus; ali-
 quando tamen & remis & velis mutuo se adju-
 vantibus maria sulcamus. Prima contemplatio
 tota nostro exercitio & industria innititur, non
 tamen sine divinæ gratiæ cooperatione: secunda
 quali

Quo dicitur in fusa, & quæ acquisita contemplatio?

Confulendus nost. Balthasar à S. Catharina Opere I. scripto splendore zifflesi di sapientia caleste vbrati da mana, etiam virtutibus Theologicis informata, Gerarchi Tomaso d' Aquino, e Teresa di tinet propositum, non dicitur contemplatio su- Giesu so- pernaturalis & infusa; quia ut apud docuit D. pra il ca- Tho. art. 2. ut supra, non sufficit ipsa motio ratio- stello inte- riore, e mystico Giardino meratore della san- ta. manfio- ne 4. c. 3. Reflexi- one 4. V. bi inter alios è nostris ei proprio tamen labore formavit. In morem, inquit, phum à Moysi Arcam Domini sine aliqua humana industria Iesu-Ma- videmus, cum ex sola Domini revelatione radium cõ- riam Tom. 5. templationis accipimus: sed tunc quasi juxta Bese- Alcenius leel exemplum in id ipsum, ex proprio opere profici-

Albertus Mag- scribit. en- entiam esse au- um, & Philo- latio Philosopho- lantur, & dicit- o hoc est cogita- quæ est Catho- lica contemplati- intellectus per- per anorem- abent anorem- quia felicitas est- nostra, & hu- gratia corpe-

ESU

Tres con- templa- tionis modi ra- duntur à Richar- do.

Duo à Diony- sio Cat- thuf.

quasi tora divina gratiae, non tamen sine nostra operatione & consensu, adscribitur: tertia denique ex utraque confurgit. Prima congruè contemplatio acquisita dicitur; secunda pure infusa nuncupatur; tertia verò mixta ex utraque videtur, potest tamen ad infusam reduci. Primam mentis dilatatione, secundam mentis alienatione, tertiam verò mentis sublevatione contingere, Richardus latissimè declaravit, ut supra.

Nullam præter eam esse contemplationem nostram industriam acquisitam, quæ non etiam divino & supernaturali modo possit contingere, & è contra, eruditè docuit Richardus lib. 4. de contempl. cap. 22. his verbis: *Quod autem hæc omnia contemplationum genera* (distribuit enim Richardus in sex gradus, omnes contemplationis tam acquisitæ quàm infusæ species) *possint per excessum cerni, mystico Moyse exemplo tenemus: quod verò sine ullo mentis excessu possint in contemplationem adduci, ex typico illo Bezeleel opere habemus. Ut enim Moyse Arcam & utrumque Cherubim ex divina revelatione videre potuisset, montem ascendit, nebulam subintravit: ut autem Bezeleel mysticum illud opus operaretur & intueretur, nec montem nec nebulam quassisse vel subisse legitur. Quid est autem montem subire, nisi secundam Prophetiam sententiam ad cor altum ascendere? Eiusmodi verò montem nubes tunc tegit, quando exteriorum omnium memoria menti excidit. In hoc monte Moyse sex diebus moratur. Et in septimo de medio nubis ad Dominum colloquium vocatur. Sex diebus (ut notum est) opera nostra peragimus, & in septimo requiescimus. Quasi sex ergo dies transigimus in hoc monte, quando cum multo labore magnaque industria in ejusmodi sublimitatis statu assuescimus diutius permanere. Tunc autem quasi ad septimum diem venitur, quando tanta mentis sublevatione menti in oblectamentum vertitur, & sine ullo labore subitur.*

Et post id inferius: *Hoc est quod superius jam dixi, quia ad quodlibet contemplationum genus pertinentia possunt Domino revelante per mentis excessum videri. Sed ex Bezeleel opere nihilominus potest perpendi, quia qualibet horum absque ullo mentis excessu possunt & solent in contemplationem adduci. Quid enim, quæso, est Arcam fabricare, auro vestire, coronaque cingere, Propitiatorio tegere, Cherubim adungere, nisi gradatim quidem in dicta contemplationum genera artem comparare, & multo studio atque labore alia post alia addiscere, & in usum adducere, & tandem aliquando opus consummare, & ad ultimum in omnibus perfectum esse? Sed ut de Arcæ aedificatione, quid vel de ipsi Cherubim dicamus? Numquid ut eos formaret, vel formatos videret, legitur vel montem ascendisse, vel nubem intrasse? Vnde & manifestè datur intelligi, quia & illa novissima duo contemplationum genera, quibus quasi proprium esse videtur per mentis excessum exerceri, solent tamen quandoque infra humanam comprehensibilitatis metas cohiberi. Omnia contemplationum genera possunt modo utroque fieri: & modo per mentis excessum, modo sine aliquo mentis excessu solent exerceri. hæc Richardus. De utraque igitur contemplationis specie aspirante DEO differemus, præcipuè tamen de ea, quæ supernaturalis est & infusa, sermonem instituemus, de acquisita verò breviter, de qua plenissimè hujus temporis Auctores scripserunt.*

CAPVT III.

Contemplatio acquisita quid sit, & quod à meditatione oriatur.

EST autem, ut à definitione exordiamur, acquisita contemplatio, summa Deitatis atque

effectuum eius affectuosa & sincera cognitio, nostrâ industriâ comparata. Brevis definitio: contemplatio in primis circa summa Deitatis cognitionem acquisita & Christiana contemplatio possimum veratur, secundariò verò circa creaturam omnium, prout à Deo omnium rerum fonte profluunt, vel ad ipsius perfectiones in creatas tamquam in speculo fulgentes assurgimus contemplandas; unde quidquid in creaturis contemplatio intuetur, ad Omnipotentis notitiam, amorem, gloriam, & honorem refertur, qui fabricam Universi idcirco tam pulchre tamque sapienter decoravit atque distinxit, tanta creaturarum magnitudine, multitudine, & virtute mirificè completit. DEI in eis bonitas, sapientia, & potestas mirè respicuntur, honorentur, laudentur, formidentur, ac diliguntur, ut insecutis plenius ostendamus.

Dicitur præterea affectuosa, quia contemplatio Christiana causam habet in voluntate, nimirum amorem DEI, quo ad contemplandum DEI essentiam & bonitatem, ceteroque arribura accenditur: & quamvis essentia contemplationis ab intellectu tanquam à proprio fonte dimanet, tamen effectum in voluntate reponit amorem, videlicet Deitatis, quia quod DEUM perfectius cognoscimus, perfectius quoque amamus. Vnde D. Thomas 2. 2. quæst. 180. art. 1. & 7. docuit, contemplationem perfectam (id est Christianam) procedere ex charitate ipsius Dei; & eod. etiam art. 7. illius quæst. fortius etiam pro effectu censeat perfectiorem amorem qui ad illam supponatur; afferitque ille Gregorii Homil. 14. in Exechiel. dicentis, quod cum qui ipsum quem amat videt, in amorem ipsius amplius igne scit.

Hæc igitur omnia quæ de contemplatione diximus, convenire etiam possunt contemplationi infusæ, ut inferius dicemus: nec enim in hoc ulla est inter has species discriminis ratio; in eo verò quamplurimum distat, quod acquisita contemplatio nostro labore & industria comparatur, infusa vero à DEO sine labore nobis liberalissimè infunditur. Quare consulo in definitione additur, nostrâ industriâ comparata: nam si contemplationis acquisitæ naturam consideres, facillè invenies, contemplationis initium esse laborem sive industriam: est enim meditatio contemplationis parens, eamque ordinariè generat, & in hunc finem tanquam in terminum proprium intendit. Docuit hoc olim Basiliius Homil. 3. in verbis illa Moyse, *Attende tibi; ubi exactam sui ipsius meditationem, Dei eximiam contemplationem generare ait.*

De eadem egregiè D. Bonaventura, secutus Richardum à S. Victore, de itineribus æternitatis, ita dicit. *Planum est, inquit, quod spiritus humanus per ipsam meditationem in æternis non fixatur nec quietatur, donec per contemplationem ei ostendatur, quod per meditationem quærebatur. Sed quam cito quassum invenitur, & spiritus illi quasi acquiescendo cum admiratione inherere cœperit; tam cito meditatio esse desinit, & in contemplationem transit, ait Richardus. Per meditationem veritatem divina quassum, tandemque inventam, mens solet enim aviditate suscipere, mirari cum exultatione, ejusdem quoque admirationi diutius inherere. Et hoc est jam meditatione meditando excedere, & per meditationem in contemplationem transire.*

Idem quoque Richardus, de preparat. ad contempl. cap. ult. *Toties ergo Joseph, inquit, super colubam Benjamin ruit, quoties meditatio in contemplationem desinit; tunc Benjamin fratrem suum super se rucem excipit, quando ad studium meditationis an-*

mus in contemplationem affurgit. sic ille. Quare D. Thomas 2. 2. q. 180. ar. 3. & 6. mentio cenlet contemplationem esse actum simplicem sine discursu, lupponere tamen discursum sine meditationem. loquitur de acquisita contemplatione per discursum comparata: humana enim mens nisi divinitus adjuvetur, non attingit cognitionem veritatis, nisi per discursum prius incedat.

Actus igitur contemplationis acquisita & Christiane, ut in plurimum e tactus elici us vel à virtute fidei, vel deductus ex principis Fidei. Transfert, inquit S. Augustinus lib. Meditationum cap. 27. & transcendat omne quod creatum est. curat, & ascendat velociter, & pertransat, & in eum qui creavit omnia, quantum potest, oculos fidei dirigat. Hæc Aug. istius. Sæpè tamen contemplatio non versatur in mediâ circa fidei veritatem in se revelatam, sed potius ex revelatione delectam, & tunc dicitur. sensus Theologicus; qui qu. m. is nō sibi deside, habet tamen in se certitudinē nō parvā.

Illud quoque anima dicitur quod est, quod quæmadmodum meditatio transit in contemplationem, ita eum con. em. platio frequenter exercetur, transit in habituales & promptam divinum inspectionem, sole que non raro mens contemplationi adjecta divinis inspirationibus illustrari, ac in insulam & supernaturalem converti. Quomodo vero contemplatio acquisita & supernaturalis se invicem differant, in sequenti, DEO dante, dicemus.

Contemplatio acquisita continuatur meditationibus obtinetur & conservatur.

Contemplatio hæc, quam acquisitam vocamus, continuis meditationibus acquiritur, & ac eisdem conservatur facili, & quemadmodum nullus etiam sine miraculo potest perfectam contemplationem sine meditationis exercitio comparare, (Gerson teste Tom. 3. Tractat. de medit. confid. 7) ita nec illam sine meditatione conservare. Et licet meditatio sit valde laboriosa & difficilis, acquisito vero semel contemplationis habitu, tunc facili redditur contemplatio, ut idem Auctor 3. Tom. Tract. de mystic. Theol. confid. 24. scribitur: Contemplatio facilitatem habet, tum ex habitibus per meditationem acquisitis, tum propter abstractionem, separationem intelligentiæ a sensibilibus; tum septis propter divini gratiæ collustrationem in divina spectacula subleventem. Meditatio nimirum si debite fiat, transit in contemplationem, sicut cogitatio in meditationem. Facta enim secunda inquisitione veritatis, denudatus in super per vehementis circumstantiis, generatibus ab accidentibus circumstantiis, generatur habitus ex frequentatione, depuratur lumen intelligentiæ, fitque lucidius quantum est tenebrositati sensualem cogitationis impermixtus.

Deinde Gerson ex mente D. Augustini de Trinitate, docet, contemplationem esse similem homini in excelso montis cacumine residentis, quod nec nubes, nec venti attingunt, ideo ibi liberi oculos poterit circumagere, & ad serenam solis jubar extendere, ob celi puritatem, & tranquillitatem regionis; nam quædam menti licium est in arce intelligentiæ sine delapsa ad inferiora morari, libero intuitu poterit divinas perfectiones contemplari. Præterea homo ille, qui in excelso montis cacumine residet, nō solum superiorem, sed etiam quæ subter se sunt, liberè invidet; ita fixa mentis acie contemplans, liberè & pariter perspicit, quæ aguntur in potentiis sensibilibus, & inquisitionibus rationis, quàm qui cogitans sedet & meditans: hi enim phantasmata turbulentiæ patiuntur, à quibus ille liber existit. Ex his patet, nihil esse dulcius oculis contemplationis, ejus tamen acquisitionem constat esse difficillimam.

Thom. à Iesu Opus. Tom. II.

Demum infructuosam eam meditationem debemus facili extimare, quæ in contemplationem, meditationem illius est finis, non transierit enim tunc sic via sine termino, navigatio sine portu, corpus sine anima. Quare qui desiderio contemplationis flagrat, pius & continuis insistat meditationibus, quibus mediis ad contemplationis montem facile perveniat.

De contemplationis acquisita subiecto, causis, effectibus, aliisque circumstantiis in fine hujus libri disseremus; seie enim utriusque contemplationis, infusa & acquisita, in his & multis aliis eadem est ratio.

CAPVT IV.

Quid Contemplatio infusa & supernaturalis sit, fusius explicatur.

SANCTVS Bonaventura Itiner. 3. eternit. dist. 2. contemplationem supernaturalem in hunc modum describit: Contemplatio est actus intellectus non impediti, gratia sanati, in æterna spectacula directi, cum admiratione suspensi. hæc uic. Quæ definitio, ut ipse taceat ibidem, contemplationem secundum potissimum ejus statum, hoc est, supernaturalem & perfectam, comprehendit. Bernardus lib. de scala claustr. contemplationem insulam videtur describere, eum autem: Contemplatio est mentis in DEVM suspensa elevatio, æterna dulcedinis gaudia degustans. Richardus de s. Vict. lib. 1. de contemplat. c. 3. contemplatione in hæc verba definit: Contemplatio est libera mentis perspicacia, in sapientia spectacula cum admiratione suspensa. Hanc vero Richardi descriptionem S. Bonaventura ubi supra dist. 2. latissime explicat. Illud vero clarè ex hac definitione constat, in ea contemplationem supernaturalem, prout est actus doni sapientiæ, describi, ut constat ex illis verbis, in sapientia spectacula.

Vid. nost. Ioan. à Iesu Maria cap. 3. sua Theolog. mysticæ & tract. 2. schola orationis.

Hæc sunt & alia, quæ tam Patre, quàm Auctores alii de contemplatione docuerunt: nos vero universaliorem & clariorem definitionem supernaturalis contemplationis inquirentes, ita existimavimus describendam: Contemplatio est Deitatis summa, vel ejus effectuum prompta, perspicax, sive clara cognitio, ab intellectu, vel à sapientia dono procedens. Hæc autem contemplationis infuse descriptio latissime patet, omn. que sunt naturalis contemplationis genus sub se comprehendit, tam perfectum quàm imperfectum, tam infimum quàm supremum pertingens gradum.

Contemplationis definitio

Sed ut hæc definitio plenius perspicatur, singulas partes excolere decrevimus. Id vero ut convenientius prosequamur, breviter doni sapientiæ & intellectus discrimen prænotare oportebit. Explicavimus in Libro de orat. supernaturali, donorum Spiritus sancti operationes, earum inter se distinctionem & proprietates; nonne salius aliquantum doni intellectus & sapientiæ divinas operationes attingemus; pendet enim ex hoc supernaturalis contemplationis exacta ac perfecta cognitio.

In primis intellectus & sapientiæ dona directè pertinent ad vitam contemplativam: nam à DEO donum intellectus ideo infunditur in intellectu humano, ut per illud mysteria Fidei subtilius apprehendat, & in eorum interiora penetret. Differunt autem intellectus & sapientiæ, ut egregie adnotavit D. Bonaventura Tom. 1. de don. Spiritus sancti, cap. 5. quia intellectus est cognitio speculativa, & quasi

H 3 quasi

2. *part.*
Summa
Theol.
mystic.
 nost. Phi
 lippo
 Tract. 3.
 Disc. 1.
 & 3.

quasi per visum; sapientia verò est cognitio experientialis & practica, & quasi per gustum: & idèd superior est sapientia, quia intellectus tantum dicit cognitionem, vel visionem; sapientia supra cognitionem dicit delectationem. Et infra addit: *Summa huius differètia est, quòd donum intellectus est proprie penetrativum, sed donum sapientia est proprie saporativum.*

Deinde in effectus donum, non solum divina attributa (quæ sub sensibili creaturæ cortice stultorum oculis absconduntur) sed etiam, quæ sub Scripturæ, mysterium Fidei, ac Verbi incarnati velamine latent, mica percipi, & acriter intuetur. Imò DEUM ipsum in seipso, hoc lumine intellectus defecæ mentes, quantum in hac mortali vita permittitur, contemplatur ac vident, juxta illud Matthæi 5. *Beati mundo corde, quantum ipsi DEUM videbunt.* Ac demum nihil est eorum, quæ supra, quæ intra, ac quæ intra nos sunt, quæ intellectus noster illustratus hoc Spiritus sancti dono non penetrat, ac ad contemplationem deducat, ut sequitur Libro ex D. Thomæ & aliis differemus.

Unde objectum hujus nobilissimi doni intellectus est quodcumque ens, sive creatum, sive increatum, quatenus in ipso vel per ipsum DEUM, vel quæ DEI sunt, luminis supernaturalis acuminè possunt intueri. Sapientia verò principale & primum objectum, teste D. Bonaventura *Itiner. 3. ætern. dist. 2. est ipse DEVS, sub ratione quæ verum, excitativum, & amicum voluntati ad eum saporosam delectationem.* Et idèd actus sapientia est contemplari DEUM non quocumque modo, sed cum dilectione, ac cum quadam suavitate experimentali in affectu. Hæc ille.

Constat igitur ex his Primò, contemplationem supernaturalem non tantum ad donum sapientia, sed ad intellectus donum pertinere. Secundò, dari posse aliquando supernaturalem contemplationem, ab intellectus dono promanantem, quæ saporosa illa sapientia delectatione caret: sunt enim operationes istorum donorum distinctæ ac separata, & idèd operationes, quæ ad intellectus donum spectant, coningere possunt absque sapientia doni in seipso; sapientia verò raro sine prævia doni intellectus manu ductione inveniri queat: habent enim se veluti includens & inclusam, nam quid aliud est sapientia donum, quam illa clara & affectuosa DEI cognitio, divino illo sapore & experientiali gustu conspersa?

Quare minus aptè, tam antiqui, quam recentiores Scriptores contemplationis supernaturalis intuitum sapientia dono adsciperunt, nisi eorum mentem eam fuisse interpretemur, contemplationem supernaturalem non absolute & in genere definitam esse, sed tantum secundum ejus præstantissimum & perfectissimum gradum. In quo sensu D. Bonaventura ubi supra dist. 2. in princ. Richardi definitionem est interpretatus: est enim contemplatio, quæ ex sapientia dono secundum supremum ejus gradum dimanat, inter omnes nobilissima: nam in hoc dono, sicut & in aliis, sunt tres gradus, infimus, medius, & supremus; quibus major aut minor contemplationis nobilitas ac excellentia respondet, ut si DEUS dederit, sequenti Libro exponemus.

Congruè igitur in definitione contemplationis eam, vel ab intellectus, vel à sapientia dono, ut in plurimum proficere adnotavimus, ut illa disjunctione omne supernaturalem contemplationis genus comprehenderemus; prætermissimus tamen scientia donum, quia hoc ad praxim potius, quam ad theoriam dirigit.

Consultò præterea illam ab aliis Auctoribus

particulam, cum admiratione suspensa, adduci solitam prætermittimus: quia quamvis frequenter contemplationem admiratio sequatur, maxime cum in spectacula æterna per affirmativam DEI cognitionem assurgimus; ea tamen DEI contemplationem, quæ per negationem DEUM agnoscit, quæ sine phantasmate, aut saltem levissima eorum admiratione fit, & quæ pura contemplatio nuncupatur, aut secundum alios *modi deserta*, admirationem si vestigium ignorat. Nam si ea aliquando ad eam concendit puritatem, ut vix ipsius intellectus operatio percipiatur, quæ ratione contemplator ea abstractione conspiciat, ac à phantasmatis elongatus, admirationem sentiat ac stuporem.

Præterea, quia assueti aliorum contemplationis gradui, ut experientia ipsa docet, quamvis in principio admirationis veritatis inspecta non sint expertes, illa tamen novitate transitiva, transit etiam non raro admirationis affectus. Demum in delectatione contemplationis non inconsulto additur, *prompta percipit, & clara cognitio ad omni intellectus, sive sapientia dimanans*; ut contemplationem acquiescentiam excluderet, quæ præterquam ab habitu prædictorum donorum non dimanat, non in promptè, percipit acriter, aut clarè ad divinorum intuitionem assurgit. Nam illa meditatione præmissa, quasi quibusdam discursibus, ac spiritibus gressibus ad veritatis aspectum non sine labore concendit: hæc verò quasi in ictu oculi omnia creata transcendens, supra Divinitatis montem à DEO ipso rapitur. Deinde si aliquando in contemplatione acquisita ex habitu comparato prompta ac facilis elevatio ad æterna contingat, adhuc non ita promptè, ut cum supernaturalem elevationem possit comparari: ac præterea illa in æternis diu non figuratur, nec quæ divina sunt, ea plenitudine ac eminentia intuetur aut degustat, quæ hæc quæ supernaturalis est contemplatio solet præstare. Demum in illa homo proprio assurgit labore, ac propriis pedibus gradens divina æterna perlustrans, ac illam contemplationis mysticam ingrediens in supernaturalem verò quasi quibusdam contemplationis sursum velocissimè à Spiritu divino ad ea quæ DEI sunt intuentem elevatur: plenius verò sequenti Cap. inter has duas contemplationes distinctissimas rationes alias prosequemur.

Illud etiam obiter notare non prætermittam, in hac tractatione indistinctum de contemplatione supernaturali, prout à dono intellectus, sive sapientia procedit, à nobis fote differendum. Nam quamvis, si speculative, sive metaphysice, ut dici solet, loquamur, doni intellectus operatio à sapientia operatione differat: tamen doni intellectus intuitus sine aliquo sapore ac delectatione invenitur: ad mensuram enim divinæ & supernaturalis cognitionis regulariter affectuosa ac saporosa consequitur præstatio.

Præterea cum contemplatio supernaturalis dupliciter etiam contingat altera, quæ DEUM per viam positionis; altera, quæ per viam negationis divinam ingrediendo caliginem contemplatur (de quibus satis infra differemus) tam huius, quam illi præscripta definitio congruit.

Hæc denique contemplationis definitio communis est omnibus supernaturalis contemplationis gradibus, infimis, mediis, & supremis, nempe incipientibus, proficientibus, & perfectis; seu purgative, illuminative, & unitive gradibus; quare aliis convenientior, universatior, & clarior nobis visa est.

CA.

In quibus conveniant, & in quibus differant infusa & acquisita contemplatio?

Ecce discrimen apertum inter acquisitam & infusam contemplationem, quod hæc diviniluminis radios à fonte luminis immediatè ferè accipiat, ac proinde clariorem aspectum habeat, & gustum lapidiorem quàm acquisita contemplatio, quæ speculari potius dicitur; quia lumen speculationis non immediatè ab ipso DEO, sed quasi per speculum, nempe per scripturam, vel doctrinam, sicut speculum materiale; & ita veritatem non æquè puram ac limpida, sed potius obnubilatam intuetur.

Demum, licet ista contemplationum genera in his, aliisque multis maximè differant, conveniunt tamen in materia sive objecto, & in aliis proprietatibus & effectibus; distant tamen quamplurimum, quia infusa contemplatio majorem lucis, amoris, suavitatisque divinæ plenitudinem præ se fert, ac ad DEUM ipsum perfectius perspicaciusque intuentiam promptior affurgit.

CAPUT VI.

De subjecto, causa, objecto, ac sine Contemplationis infusa.

CONTEMPLATIONEM, ut ab ejus subjecto incipiam, in intellectu potius quàm in voluntate consistere, peritissimorum Doctorum sententia tenet, idque non obscure ex dictis superiori Cap. conicitur. Nam si contemplatio, quæ iam supernaturalem vocamus, actus est doni intellectus vel sapientiæ, quæ dona intellectum luce supernaturali illustrant, ac misericè ornant; consequens est, ut etiam contemplatio ad intellectum verè pertineat, ac in eo tamquam in connaturali centro sustentetur. Cum enim sit spiritalis quædam visio sive intuitio, quæ divina intuetur & æterna; necessariò ad animæ oculos, quorum est veritas, em inspicere, pertinere debet.

Ita tamen contemplationem in intellectu docemus consistere, ut eam in voluntatem, si vera & supernaturalis sit, insistere necesse sit, ut sapientis Cap. 1. & 2. capitulis annotat. Est enim contemplatio, ut rectè dicit sanctus Thomas 2. 2. quæst. 180. art. 1. charitatis veluti filia; nascitur enim ex charitate & DEI amore, quare causam habet, sive originem in voluntate, amorem in qua Dei, quo impellimur ad figendos oculos in deum & desiderando videre & contemplari, quæ tam ardentè diligimus. Statim verò ac eum cum amore & admiratione conspicimus, immensa ejus bonitate & pulchritudine affecti, iterum ad ardentioram amorem impellimur, quo denud succens, augetur magis ipsius DEI cognitio ac contemplatio, sive visio magis clarescit. Unde est mirabilis in contemplatione circulus: nam voluntatis amor contemplationem parit, contemplatio novum gignit amorem, qui iterum cognitionem præcedentem, ac in ipsam effluentem reddi: clariorem, ac iterum atque iterum cognitio & amor invicem juvantur. Meritò igitur à contemplationis puritate in insitum distat, qui contentus divinorum speculari intuitione (ut mos erat antiquis Philosophis) ad amorem DEI aliisque voluntatis affectus contemplatione ipsa non excitatur. Nec enim contemplatio nuda veritatis visio dicenda est, sed affectuosa, & quam ardens DEI amor gignit. Sicut spontus ex dilectione spontè ardentèr cupit ejus pulchritudinem contemplari, & dam attentius spectatque eam inuenit, magis ac magis ejus pulchritudinis amore vulneratur; & ita in uitio ex amore, ac amor ex sponsi intuitionem mirabiliter augetur, sibi que invicem sunt causæ,

Quomodo contemplatio oritur ex charitate, & charitas ex contemplatione?

amor contemplationis, & contemplatio amoris. Contemplationis subjectum breviter ostendimus; jam ejus causam agentem, ex qua illa procedit, explicemus, de qua re præcedenti Cap. differimus, ubi à Spiritu sancto, medio dono intellectus, vel sapientiæ, tamquam ab uberissimo fonte contemplationis gratiam modo quodam celesti & divino promanare docuimus. Sunt enim isti dona, sapientiæ inquam & intellectus, præcipua lumina, quibus nostra mens à Spiritu sancto illustrata, divina penetrat mysteria, & res maximè sublimis modo quodam jucundissimo ac suavissimo ex unione, quam sapientia habet cum Spiritu divino, à quo procedit, degustat: est enim non solum intuitiva ac limpida divina novum cognitio, sed & eorum lapidissima atque jucundissima contemplatio. Quare cum Spiritus sanctus, mediis his duobus luminaribus in celum animæ perfectorum infusus, illis occultissima arcana, quæ sub Fidei cortice latent, manifestet, ac ea cum voluptate maxima præbenda concedat, merito intellectus seu sapientiæ dono, seu potius Spiritui sancto tamque inefficenti principio adscribenda est.

Præterea causæ proximæ contemplationis tres potissimum numerantur à Dionysio Carthusiano in Tract. de contempl. nempe fervidus amor DEI abstractio mentis ab omni operatione circa creaturam, contactus mentis ad extensionem ac delectationem suam in DEO: & quanto perfectiores hæc causæ fuerint ac fortiores, tanto contemplatio eamque consequens alienatio, seu rapus ac extasis, erunt diuturniores; quod tamen potissimè pendet à divina largitate; quò enim directus mentem in supernaturalem elevationem conservaverit, eò plenè diutius suspensæ permanebit. Et quamvis Bernardus dicat, moraliam esse brevem, id intelligendum est respectivè ad imbecillitatem humanæ mentis, & ad id quod frequenter evenire solet, non autem respectivè ad divinam clementiam, quæ aliquando derinet. Sanctos in rapto longo temporis spatio. Hæc ille.

Contemplationis præterea objectum est Divina summa, sive omnium ejus effectuum, supernaturalis ac divinus intuitus. Est enim laudissimum divinæ contemplationis materia, quæ propter ejus immensitatem nullis aliis limitibus contineri potest quàm his, nempe, Deus ipse in seipso, ac multiplex ejus perfectio, ut bonitas, sapientia, immensitas, &c. ac creaturæ omnes, quæ ab ipso emanarunt; quæ omnia non incongruè Ioannes Cassianus Collat. 1. cap. 17. breviter sequentibus verbis comprehendit: Contemplatio verò Dei, ut ille mirisarie concipitur: Nam DEVS non sola incomprehensibilis illius substantiæ suæ admiratione cognoscitur, quod tamen adhuc in spe promotionis absconditum est; sed etiam creaturarum suarum magnitudine, vel acquiritur atis suæ consideratione, vel quotidiane dispensationis auxilio pervidetur: quando scilicet quæ cum sanctis suis per singulas generationes egerit, miris purissima perlustramus; cum potentiam ipsius, quæ universa gubernat, inderatur ac regit, cum immensitatem scientiæ ejus, & oculum, quem secretis carissimum latere non possunt, trementi corde miramur; cum arnam matris, undarumque numerum dimensionum ei cogitamus; pavidi cogitamus; cum pluviarum gutta, cum seculorum horas ac dies, cum præterita futuræ universæ obstupescens scientiæ ejus absistere contemplamur; cum ineffabilem clementiam ejus consideramus, quæ innumera flagitia, quæ singula quibusque momentis sub ipsius committuntur aspectu, infessa longanimitate sustinet; ac cum intuetur vocationem, quæ nos nulli præcedenti merito

Contemplationis proprietas arcana cum Deo Vno.

Tract. de contemplatione causæ.

Contemplationis objectum.

Confutatio Jo. an. à Jesu Mariæ & Theolog. mysticæ & Tractat. scholæ orationis supra dicti Antonii S. Philippi SS. T. mitare, Tract.

Theologia

Opera

meritis gratia sine meritorum asserit; cum denique quor occisiones salutis tribuit adaptandis, cum quodam admirationis inuenitur excessu; quod ita nos nasci precepit, ut ab ipsis inuincibilis gratia nobis Legibus, sua notitia traderetur, quod ipse aduersarium vincens in vobis, pro solo bona voluntatis assensu, eterna beatitudine ac perpetuis nos praeuius munerat, et eorum postremo dispensationem suae incarnationis pro nostra salute suscepit, ac mirabilia mysteriorum suorum in cunctis gentibus dilatavit. Sunt autem alia quoque huiusmodi contemplationes immutatae, quae pro qualitate vitae ac puritate cordis in nostris sensibus oriuntur, quibus Deus vel videtur mundis obturibus, vel tenetur. Haec tenus Cassianus. Ac ut paucis amplissimum contemplationis materiam explicem, ea omnia quae sub intellectus aut sapientiae doni objectis contineri queunt, (de quibus plenius sequenti Libro disseremus) ea inquam omnia contemplatio divina rimando penetrat, ac penetrata miracum dulcedine ac suavitate degustat.

Contemplationis scopus est arcana cum Deo unio.

Demum supernaturalis contemplationis finis siue scopus est unio arcana & felicissima cum DEO per amorem fructivum: concedit enim DEUS donum hoc contemplationis animabus sanctis, ut eas ad perfectam per amorem unionem ac transformationem in ipsum DEUM perducatur: est enim haec unio, (ut infra de unitiva via uberius disseremus) huius vitae beatitudo, si quae contingere potest in hac mortali peregrinatione. Est verò contemplatio, quae miro modo Dei amorem excitat, & desiderium intimae unionis ac transformationis in ipsum dilectum inflammat.

Est praeterea contemplatio ultimus & alius perfectior gradus, huic felicissimae unioni immediatus, ac in quo Spiritus sanctus iustorum animas mira quadam luce, medio sapientiae dono, in certius illustrat, ardentissimo inflammat amore, ac demum iucundissima exaltatione in DEUM exita se positas, & a seipsum alienas transformat.

CAPVT VII.

Supernaturalis Contemplationis proprietates & effectus.

SANCTVS Gregorius super Ezechiel. Homil. 14. divinae contemplationis proprietates brevi oratione complexus est, dicens: Vita contemplativa amabilis valde dulcedo est, quae super semetipsam animam rapit, caelestia aperit, spiritum a mentis oculis patefaciens. haec ille: quibus praestantes contemplationis supernaturalis proprietates praecelatè descripsit.

Harum igitur prima est, quae per semetipsam animam rapit, ut significet, non quamcumque elevationem mentis in DEUM contemplationem supernaturalem esse, sed illam tantum, in qua anima illustrationibus donorum Spiritus sancti praeracta, non humano, sed divino potius modo rapitur ad divina; rapitur, inquam, non raptu illo violento & ecstasico, quo exita omnes sensus possit sursum ad DEUM magna animi perspicacitate, & suspensione, & stupore inuendum ab hac regione in aliam, quae lucis est, transferri: nam quamvis hoc aliquando in supernaturali contemplatione contingat, raro tamen, defecatisque mentibus idoneis contingere. loquitur igitur de raptu siue exitu S. & levatione, in eo sensu, quo locutus est D. Gregorius, nempe quando anima non per seipsam, suamque induriam & laborem ad divina elevatur; sed nitate, hic de ea levatione, quae divina patiens, ut loquitur Traict. 3. S. Dionysius, media Spiritus sancti motione ad

eternorum contemplationem suavissimè trahitur, ita ut elevatio illa non tam activa quam passiva, non tamen excludens arbitrii nostri libertatem, omnino videatur.

Hanc ergo mentis elevationem suspensio consequitur, quae nihil aliud est, quam quaedam à rebus terrenis ad DEUM, & quae DEI sunt, quasi violenta elevatio. De hac suspensione locutus est Iob cap. 7. dicens: Suspendium elegit anima mea, & mortem omnia ossa mea. quasi apertius dicat: Optavi mortem omnium inordinatarum: & eorum omnium oblitus, ac si essem mortuus, elegi suspensionem à rebus quibuscumque creatis, ut animus sic elevatus divina commodius possit inueniri. Unde Gregorius 8. Moral. cap. 13. exponens quid sit illud suspendium, inquit: Quid per animam, nisi mentis intentio; quid per os, nisi carnis fortitudo designatur? Omne autem quod suspenditur, procul dubio ab imis elevatur. Anima ergo suspendium eligit ut ossa moriantur; quia dum mentis intentio ad alta se subleuat, omnem in se fortitudinem vitae exterioris necat. Haec suspensio, quamvis aliàs dulcissima videatur, non incongruè violenta dici potest, non absolute, sed inspecto homine post peccatum lapsu, cui veluti connaturale est, rebus visibilibus ac terrenis tenacissimè adherere.

Deinde hac contemplatio (qua mens ad DEUM raptam, ac ab humanis recedens, ac omnium oblita, divinitusque in altum suspensa) divina aperit: quia ille Spiritus eiusdem excitator magnificus, januas caeli aperit, magnitudinem multitudinemque divitiarum sapientiae & scientiae DEI ostendit, ad eum modum quo ostendit D. Joanni Apocalyp. 4. quòd repens ostium illi fuerit apertum in caelo, & vox quaedam tamquam tuba ipsi dixerit: Ascende huc, & ostendam tibi quae oportet fieri post haec. Qui dum parerit vocanti, statim ait: Eui in spiritu, eo inquam ingressus. Hac igitur ratione in supernaturali & infusa contemplatione Deus aperit caelum mentibus contemplativis, ac ingressus illis profundissima suae gloriae arcana revelat.

Vnde aperire caelum, divina penetrare, est proprius effectus doni intellectus: est enim veluti clavis aurea, quae coricem sensibilibus aperiens, thesauros & divitias DEI omnino contentis in eis latentes manifestat, ac usque ad ipsam DEUM purè ac nudè conspiciendum pertingit.

Contemplationem demum delectatio sapissimè consequitur: nam cum contemplatio supernaturalis tepissimè, & ut in plorandum à sapientiae dono promanet, quae miram dulcedinem causat, necesse erit ut voluptas maxima ex contemplatione procedat. Quare merito S. Gregorius Homil. 14. in Ezechiel. ut supra, contemplationem non tam delectabilem, quam ipsam delectationem ac dulcedinem vocat: nam inquit: Contemplativa vita amabilis valde dulcedo est. Sed quia de peccanditate ac dulcedine plura diximus superius, in his amplius non immorabimur.

Effectus verò supernaturalis contemplationis praecipui sunt, admiratio, delectatio, mentis nova illustratio; ardentissima, ecstasica & anagogica dilectio, id est sursum ducens ac rapiens ad divina. Aliquando etiam provenit ex contemplatione inestimabilis quaedam iucunditas, quae iubilatio dicitur. Ad omnes virtutum functiones mira animi agilitas ac promptitudo, ac demum omnes effectus, quos alibi orationi supernaturali descripsimus, contemplationi, quae praecipua orationis supernaturalis portio censetur, erunt merito adscribendis.

lib. citati Dife. 1. art. 3. ille disp. 3. sect. 3. Director mystici.

Praecipui divinae contemplationis effectus.

CA.

CAPUT VIII.

De medijs perveniendi ad Contemplationem supernaturalem.

CONTEMPLATIO supernaturalis & in fusa donum DEI est, & peculiaris gratia, quæ neque industria nostrâ, neque labore comparari potest. Non enim potuisset Moyses ad montem ascendere, neque ingredi caliginem, ubi vidit & contemplatus est DEUM, nisi Dominus prius eum vocasset. Vocavit enim, ut dicitur Exodi 24. Moysen Dominus de medio caliginis die septimo. Idem quoque Dominus vocavit & invitavit sponsam, dicens: Surge amica mea, speciosa mea, columbamea, & veni: columba mea in foraminibus petra: Cantic. 2. Quibus aperte significatur, DEI esse inspirare, & contemplationis alas ei conferre, qui sit ingressurus in vivam petram, Christum videlicet Dominum, ejusque mysteria contemplaturus. Quod si nemo ad præsentiam Regis Assueti non vocatus admittebatur, quanto minus licebit nobis ad conspectum cælestis Regis intrare, ejusque divinam faciem intueri, familiariterque cum eo conversari, nisi ipsi us Regis gloriæ vocatione invitentur, ut puichre Richardus de præparata ad contemplat. cap. 76. O quam rari sunt, vel quia nolunt, vel quia nequeunt, qui hucusque ascendunt. Rarum valde in hunc montem ascendere: sed multo rarius in ejus vertice stare, & ibi moram facere, rarissimum autem ibi habitare, & mente requiescere. Quis, inquit, ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto ejus? Prius ascendere est, postea stare. In stando quidem labor, sed in ascendendo major. Multi quidem in ipsa ascensione desecerunt propter nimium laborem ascendendi: multi ab arduo ejus vertice ocyus descenderunt propter laborem standi. Hoc fortasse eis intolerabile videbatur, quoniam non solum in hunc montem, nisi per magnum laborem non ascenditur, verum etiam sine magna difficultate ibi immorari non datur. Sed forte jam ascendisti, jam ibi stare didicisti: nec hoc sufficiat tibi. Discite ibi habitare, & mansionem facere, & quaecumque mentis evagatione abstractus illuc semper redire. Absque dubio per multum usum quandoque vertetur tibi in oblectamentum, in tantum, ut absque ulla laboris difficultate possis ibi assidue esse: quinimò poena potius tibi sit alibi quam ibi moram aliquam facere. Mira jucunditas, in hoc monte sine labore morari posse, Petro attestante, qui antea & tam insolita suavitæ allectus, exclamat: Bonum est nos hic esse. O felicem, qui potuit in hunc montem ascendere, & mente requiescere! ô quam magnum! ô quam rarum! Domine quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in monte sancto tuo? Et quidem magnum est, ascendere posse, & stare; majus tamen est, posse inhabitare, posse requiescere. Ascendere & stare est virtutis, inhabitare & requiescere est felicitatis.

Idem infra sequenti cap. Videtis, inquit, quod non nisi veritas in hunc montem deducit & adducit ipsa ducit, ipsa est quæ perducit: libenter sequor veritatem, non habeo suspectum talem ducem. Sed quid est veritas? Quid tu dicis Doctor bone, Doctor Christe? Quid est veritas? Ego sum, inquit, via, veritas, & vita. Et infra: Via ardua, via secreta & multis incognita, quæ ducit ad montem hujus altissimi.

Felix quidem anima, quæ sicut alter Moyses die septimo, sex integris diebus in medio caliginis hærens, post multam laborum exercitationem, animi desolationes, ac ingentia suspensa, ad montis verticem, id est ad jucundissimam contemplationem, jucundissimamque cum DEO unionem in- vitatur. Felix servus Hebræus, qui sex annis ser-

viens, septimo liber evadit, id est, Felix anima quæ post longum tempus, moram in actione consumpta, ad contemplationis quietem tandem pervenit.

Invitantur tamen omnes ad contemplationis dulcedinem, Isaac 56. Omnes surrentes venit ad aquas. Neque ea ratione invitatur, ut uno, ut ita dicam, tractu ad fontem viventium aquarum pervenire debeant, imò potius ut gradatim sensimque nostro labore, exercitatione, & præcipue orationibus aliisque exercitiis perveniamus. Operum igitur est magna longanimitas, magna & constanti perseverantia ad fores divinæ sapientiæ polare, quousque ad sublimem ipsius contemplationem, & felicissimam unionem ingrediamur.

Richardus cap. 79. ut supra, ad rariorem potissimum media reducit ea, quæ juvare possunt ad gratiam contemplationis comparandam, nempe studium operis, studium meditationis, studium orationis, quibus, inquit, paulatim promovetur, & quandoque perducimur ad perfectionem cognitionis. & infra addit: Absque dubio sine ingenti exercitio, sine frequentis studio sine ardenti desiderio, sine frequentis altitudinem mens non sublevaratur. Hæc ille. Ac propterea rectè dicit Bernardus in Scala claustr. rarum, aut etiam prodigiosum esse contemplationem, quam orationis exercitia non præcedunt. Per orationis vero exercitia, lectionem, meditationem, assiduum sui ipsius abnegationem verè in eligit, ut ex pluribus ejusdem Bernardi locis facile constat. Serm. 3. de circumcissione, iam verò, inquit, cum in his fuerit diutius exercitatus, roga danti tibi devotionis lumen, diem serenissimum, & sabbatum mentis, in quo tamquam emerit us miles, in laboribus universis vivas absque labore, dilatato nimirum corde currens viam mandatorum Dei: ut quod prius cum amaritudine & coactione tui spiritus faciebas, de cetero jam cum summa dulcedine peragas & delectatione. Hæc, ni fallor gratiam perdat qui ait: Remitte mihi ut refrigerer. ac si dicat: Quousque in labore & dolore isto crucior, & morte afficor tota die? Remitte mihi ut refrigerer.

Idem alio loco de sponsa & adolescentulis loquens ait: Illuc ergo pariter currunt. Quis spiritum serventes anima. Currunt sponsa, currunt adolescentula: sed quæ amat ardentius, velocius & citius pervenit. Perveniens non dico repulsionem, sed nec cunctationem patitur. Sine mora aperitur ei, tanquam domestica, & tanquam charissima, & tanquam specialiter dilecta, & singulariter grata. Adolescentula autem quid? Sequuntur à longè: neque enim citius adhuc infirma sint, pari possunt devotione cum sponsa currere, nec ipsius omnino imitari desiderium & fervorem, ideoque tardius perveniens foras remanent.

Et rursus alio loco: Nec tamen vel in trahentia præsto erit sic omni anime, nisi illi datur axat, quam ingens devotio, & desiderium vehemens, & prædulcis affectus sponsam probat, & dignam ad quam gratia visitandi accesserim Verbum decorem induat, formam sponsæ accipiens. hæc ille.

Callianus Collat. 14. cap. 2. & 3. duo potissimum prærequirit, nempe ut ingenuo studio in actuali vita nos exerceamus, cujus viæ activæ perfectio & in expugnatione vitiorum, & virtutum acquisitione consistit. Quousque enim, inquit, ad theoreticam voluerit pervenire, necesse est ut omni studio atque virtute actualem primam scientiam consequatur. Nam hæc quidem absque theoreticæ possessione potest theoreticæ verò sine actuali omnimodè apprehendi non potest. Grædus enim quilibet ita sunt ordinati atque distincti, ut his humilitas humana possit ad sublimem contemplationem: qui si invicem sibi ea qua dictionis ratione

Quomodo
omniam
minus i-
donei
pro me-
ditatione,
aut
contempla-
tionem
acqui-
ta, sibi
dispono-
re vale-
ant pe-
contem-
plat. lu-
pernari
tali?

ratione succedant, potest ad altitudinem perveniri, ad quam sublimato primo gradu non poterit transvolari. Frustra igitur ad conspectum Dei tendit, qui vitiorum contagia non declinat: Spiritus namque Dei effugiet fictum, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Est enim contemplatio premium actionis; quare non semper eam querentibus aut procurantibus datur, quia ad eam aspirant aliqui non plane domitis terrenis affectibus, nec in virtutibus exercitati. En forte appetis & ipse, ait S. Bernardus *Serm. 46. in Cantica*, contemplationis quietem, & bene facis; tantum ne obliviscaris flores, quibus lectulum sponsa legis aspersum. Ergo cura & tu tuum similiter circumdare bonorum floribus operum, virtutum exercitio, tanquam flore fructuum, sanctum otium praevenire: alioquin delicato satio otio dormire vales, si non exercitatus quiescere appetas, & Lie facunditate neglecta, solis cupias Rachelis amplexibus oblectari. Sed & preposterus ordo est, ante meritum exigere premium; & ante laborem sumere cibum, cum dicat Apostolus: Qui non laborat, non manducet. Mandatis tuis intellexi, inquit, ut scias, nisi obedientia mandatorum, contemplationis gustum penitus non deberi, haec tenet Bernardus.

Demum D. Gregorius egregie debitam ad contemplationis gratiam promerendam dispositionem descripsi *lib. 6. Moral. cap. 25.* dicens: Qui ergo iam in se continentius carnis edomuit, superest ut mentem per studia sanctae operationis exercitat: & quisquis iam mentem per sancta opera dilatat, superest ut hanc usque ad secreta intimae contemplationis extendat. haec ille.

Errant igitur tyrones, qui actualis vitae exercitiis neglectis, ad contemplationis gratiam evolare contendunt. Qui, ut S. Gregorius *lib. 6. Moral. cap. 26.* docet, vellent Rachel em ducere, cum non iuberint Lie labores, id est, vitam contemplativam amplecti, cum non gustaverint activae vitae labores & exercitia. Vnde recte idem Gregorius *cap. 27.* addit: Si fastidium contemplationis ascendere desideras, prius te ipsum probam plantae actionis. Juvat etiam non parum acquirit contemplatio ad eam, quam insulam appellamus comparandam, & illam puto, si habitualis sit, potior em ac proximior em esse dispositionem ad hanc gratiam divinam promerendam.

Quomodo etiam minus idonei pro meditatione, aut contemplatione acquiruntur, se se disponere valeant pro contemplatione? *lib. 6. Moral. cap. 25.* dicens: Qui ergo iam in se continentius carnis edomuit, superest ut mentem per studia sanctae operationis exercitat: & quisquis iam mentem per sancta opera dilatat, superest ut hanc usque ad secreta intimae contemplationis extendat. haec ille.

Sed quia non omnes apti sunt, nempe meditationibus, neque contemplationi etiam acquisita; non idem, qui huiusmodi sunt, tanquam indigni aut minus idonei a contemplationis supernaturalis gratia procuranda rejiciendi sunt: nam continuis saepe aspirationibus seu actibus anagogicis, qui coe disparentur munditiam, sapientissime a DEO promerentur illuminari, ut breviter scripsit Carthusianus *de fonte lucis, cap. 9.* in fine: Deinde, inquit, ab exterioribus abstractat mentem suam, & eam recolligat, eius dispersiones & evagationes abijciendo: sicq; iuxta D. Dionysii documentum se convertat ad radium supernam illustrationem operando, & pro ea orando, seq; ad Dei considerationem aut contemplationem pro viribus elevando. Et tunc DEVS sublimis, qui sapientia dux est, & princeps totius illuminationis, videns diligentiam hominis fidelem, ac pium eius conatum, manum applicabit, ac porriget adiutricem, mentem per domum sapientiae illustrando, prout Isaias asserit: Requiem dabit tibi Dominus, & implebit splendorebus animam tuam. Ipse enim est sol sapientiae ac intelligentiae, quo in ani-

ma resplendente ac radiante, omnia mox clarescunt, venustantur, tranquillantur, & exhilarantur in ea. Sicq; Creatoris sui maiestatem immensam, pulchritudinem infinitam, sapientiam, omnipotentiam, atque beatitudinem: perfectionem & eminentiam prorsus interminabilem incipit intueri, ac vehementissime admirari, iucunde conficere, ferventer diligere, eiq; intus congaudere, & in ea ad horam quiescere. Haec ille. Diximus haec tenus de his, quae maxime ad gratiam contemplationis obineadam juvare possunt; nunc operae pretium erit de his quae impediunt discurrere. Sed in ea te non opus erit multum immorari: nam cognitis praecipuis mediis, aperit impedimenta ab unoquoque dignoscuntur.

CAPVT IX.

Contemplationis gratia aliquando imperfectis conceditur, aliquando perfectis denegatur.

SOLET autem Deus contemplationis gratiam aliquando imperfectis & in exercitiis liberalliter elargiri. Docent id passim Patres: D. Bernardus ad *Frates de monte Dei*; D. Bonaventura *de septem gradibus contemplationis*. Caetan. *Coll. 4. cap. 5.* Richardus in *Cantica*, cap. 8. D. Gregorius *Homil. in Ezech. 17.* & alii etiam quamplurimes Patres in alta de lenibili gratia, de contemplatione supernaturali, aliusq; re donis sive oblectamentis, quae aded misero dierviam spiritualem ingredientibus concedi solent tradiderunt, ut latius scriptum est in *Libro de vi purgativa supernaturali*; ubi etiam pericula, quae propter horum donorum abutim incipientibus imminabant, plenius insinuavimus. Nec solum in spiritualibus tyronibus, sed etiam mandatis aliquando haec caelestis contemplationis gratia affalget, ut ibidem etiam annotavimus.

Communiter vero haec contemplationis gratia perfectis a DEO post multam exercitationem infunditur, licet non omnibus; neque enim perfectio Evangelica cum contemplationis dono inseparabiliter conjuncta est, iustitia enim Christiana in perfecta DEI dilectione, quae a contemplatione minime pendet, sita est. Praeerea non omnes etiam perfecti ad contemplationem hanc vocantur a DEO, (sunt enim donationes & gratiae diversae;) omnibus tamen spiritualibus athletis, qui a viciis & passionibus purgantur, ac virtutibus condecorantur, fas est ad supernaturalem hunc contemplationis gradum aspirare, & quantum in se est conari, & an a DEO admittantur experientiam comprobare. Gratias vero sive dona DEI, quae gratis data nuncupantur, ut sunt Prophetia, linguarum genera, apparitiones imaginariae vel corporae, nec procurare nec desiderare licebit; esset enim hoc superbiae conjectura notissima. Ad donum vero sapientiae sive intellectus, a quibus radii divinae lucis fluentes universam animae regionem illustrant, ac amoris ardentissimi igne accendant, honestissimum est cum discretione conari, ac se omnino disponere, cum huiusmodi donum sit efficacissimum medium majoris perfectionis comparandae.

Existimo tamen, scopum ad hanc altissimam con-

Vid. P. Balthaf. notitia practica Comment in Castellanum animae S. M. Theres. mansione 4. cap. 5 Reflexion 2. & Tracl. 3. Theol. myst. 2. part. nost Philippi Discurs. 1 art. 6. ac Directo- rii myst. nost. An- toni Tracl. 3. Dispar. 3. scilicet 5.

contemplationem perveniendi (id est, immediata dispositionem ad huiusmodi gratiam) esse perfectam cordis puritatem, juxta illud Matth. 5. Beati mundo corde, quoniam ipsi DEVM videbunt. Quare optime Cassianus Collat. 1. cap. 7. ferme in eodem proposito, Omnia igitur, inquit, huius gratia (puritatis inquam cordis) gerenda appetenda sunt. Et infra cap. 8. docet, removendam esse omnem sollicitudinem, quae cordis turbat puritatem & tranquillitatem, & principali conatu dandam esse operam divinarum rerum contemplationi; quod exemplo Marthae & Mariae intendit probare. Immo & D. Thom. 3. Contra Gentes cap. 137. virtutum omnium functiones & actus ordinari docet ad vitam contemplativam, removendo animi passionem, sive perturbaciones, quae cordis puritatem impediunt.

Ex his conjicere licet, contemplationis gratiam modò perfectis, modò incipientibus dari, & quòd omnibus liceat eam desiderare, ac per cordis puritatem inquirere & procurare. Quare D. Gregorius nullum exstitat à contemplationis gratia, saltem desideranda, excludendum, dum Homil. 17. super Ezech. ita scripsit: Non enim contemplationis gratia summis datur, & minimis non datur; sed saepe hanc summis, saepe minimis, sapiens remoti, aliquando eam conjugati percipiunt. Si ergo nullum est fidelium officium, à quo possit gratia contemplationis excludi, quisquis cor intus habet, illustrari etiam lumine contemplationis potest; quia intra portam undique per circuitum fenestra obliqua constructa sunt, ut neimo ex hac gratia quasi de singularitate gloriatur, nullum se donum veri luminis asimet habere privatum: quia in eo quod se habere praecipuum putat, saepe alter est ditior, qui habere apud se boni aliquid non putat. Hactenus Gregorius.

Fateor tamen, non omnes esse idoneos, nec à DEO ad hanc gratiam vocati. Hi autem (sua sorte contenti vivunt, ac DEI voluntati & beneplacito se humiliter conformant, ut optime Bloisius in Epistola quadam sub finem docet, his verbis: Non omnes ad hoc idonei sunt, ut se in illis plenius exercent. Quam, quaso, absurdum foret, si is cui Rex demandavit officium standi ante mensam suam, & serviendi, in usum sese impudenter mensa Regia ingereret ac resideret? Atqui non minus impròbe facit, qui se totum otio contemplationis tradere vult, cum tamen ad illud singulariter à DEO non vocetur. In regno caelesti omnes beati mensa summi Regis assistunt, omnes per amorem DEI perfecte uniti sunt, omnes suaviter in DEO requiescunt, & torrente divina voluptatis assidue potantur: at hic non omnibus electis illud conceditur, sed nec expedit quidem, ut omnibus concedatur.

CAPVT X.

Contemplationem non posse esse diuturnam.

NVLLVS sanè fragili carne circumdatus potest ita esse divinae contemplationi semper affixus, ut numquam non cogatur eam intermittere. Experti sunt hanc veritatem multi Ecclesiae Patres, atque heroici viri, qui divina passi judicarent se non posse diu in contemplationis actuali intuitu persistere. Cassianus Collat.

1. cap. 13. sic ait: Inhabere quidem DEO iugiter & contemplationi eius, quemadmodum dicitur inseparabiliter copulari, impossibile est homini istius carnis fragilitate circumdato.

Idem Collat. 23. cap. 5. Quis enim nunquam, quamvis praecipuum omnium iustorum atq; sanctorum, corporis huius vinculis illigatus, sanctum hoc bonum ita possidere potuisse credendus est, ut nunquam à divina contemplatione discedens, ne parvo quidem tempore ab eo qui solus bonus est, terrenis cogitationibus putetur abstractus? Qui nunquam ullam cibum, ullam indumentum, aliarumque carnalium rerum gesserit curam, nunquam de fratrum susceptione, de loci commutatione, de cellula stractione sollicitus, aut opem aliquam humani concupierit adjuvanti, aut inopia sterilitate vexatus, illam sententiam Dominica increpationis incurrit: Ne solliciti sitis anima vestra quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini? Denique ipsam illam apostolicam Paulum, qui omnium Sanctorum laborem, passionum numerositate transcendit, nequaquam hoc implere potuisse confidenter adstruimus, ipso in Actibus Apostolorum discipulis attestante: Ipsi scitis, quoniam ad ea, quae mihi opus erant, & hi qui mecum sunt, ministraverunt manum ista: vel cum Thessalonicensibus scribens, in labore & migratione nocte & die operatum se fuisse testatur. Quibus licet magna eidem meritorum stipendia parentur, tamen mens ejus, quamvis sancta atque sublimis, non poterat non ab illa caelesti theoria intentione terreni operis aliquando divelli. Hactenus Cassianus.

S. Gregorius Homil. 14. in Ezechielem: Anima, ait, ad contemplandum DEVM nititur: sed in quodam certamine posita; modo quasi exuperat, quia intelligendo & sentiendo in circumscripti lumine aliquid degustat; modo succumbit, quia degustando iterum deficit. Idem similiter lib. 5. Moral. cap. 23. Nec enim, inquit, in suavitate contemplationis intima diu mens figitur, quia ad semetipsam immensitate lucis revocata revocatur. Cumq; internam dulcedinem degustat, amore estuat, tre super semetipsam nititur, sed ad infirmitatis suae tenebras fracta relabatur, & magna virtute proficiens videt, quia videre non potest hoc quod ardentem diligit, nec tam ardentem diligeret, nisi aliquatenus videret. Non ergo stat, sed transit spiritus, quia supernam lucem nostram contemplatio & inhiantibus aperit, & max infirmantibus abscondit.

D. Augustinus lib. 7. Confess. cap. 17. Respiebar à te decore tuo, & moxque diripiebar ab te pondere meo. & ruebam in ista cum genuis, & perdidit hoc consuetudo carnalis. Idem quoque Augustinus 10. Confess. cap. 40. Neque in hoc omnibus, inquit, qua percurro consulens te, invenis tantum locum anima mea, nisi in te quò colligantur sparsa mea, nec à te quidquam recedat ex me. Et aliquando intronitru me in affectum multum inusitatum introrsus ad nescio quam dulcedinem; qua si persiciatur in me, nescio quid erit, scio quòd vita ista non erit. Sed recido in hac erumnas ponderibus, & resorbeor, solitru & teneor, & multum stoe, sed multum teneor. Tantum consuetudinis sarcina degravat. Hic esse valeo, nec vult; illic volo, nec valeo: miser utrobique.

Sanctus Bernardus lib. de amore Dei cap. 4. Hic est, ait, finis, haec est consummatio, haec est perfectio, haec est pax, haec est gaudium Domini, haec est gaudium in spiritu sancto, haec est silentium in caelo. Quamdiu quippe sumus in hac vita, haec

Cur con-
tempo-
rio in hac
viti diu-
tina ef-
fectusque-
at.

Vid. lo-
an. à lo-
tu Maria
Sibilla &
ratus
traidit
diti. 15

quidem DEO...
quodammodo dicitur
sibi est hominibus

Quis enim unquam...
sunt enim huiusmodi
est, ut nonnulli
terris cogitationibus
numquam illam
carum aliter
struunt susceptione
afratione salubri
incipere adferunt
illam sententiam
: Ne sicut in
neque corpus regu
sion illam appon
um laborum, pfe
at, neququam in
truum, qm est
stante : Hic sicut
erant, & huius
t man ipse : ut
in labor & san
num se suis exar
orum sicut p
uamur sancta spe
illa celesti thesa
do direm. Hic

Cur con...
primis, propter corporis nostri fragilitatem. Quis
tio in hac enim est, qui non aliquando interpellatur corpo
vita dia- ritis ipsius provisione, vel cura, aut qui numquam
turna est- cogit de al qua alia functione sibi vel a Superio
se neque- ribus in iuncta, vel instigante charitate suscepta, ut
at. de visitatione infirmi, de opere manuum, de
Choro, de studio, aut de alia rei simili ab ipso exe
quenda? Præterea S. Thom. 2. 2. quæst. 180. art.
8. ad 2. qui prædicat etiam cum aliis Patribus ad
hæret sententiam, eam reddit rationem; quod
nulla actio potest durare in summo: summum
autem contemplationis est, ut uniformitatem
contemplationis, id est, simplicem animi in
tuitum abstractum & elevatum, quem Dio
nysius circulaarem motum appellat, conserve
mus.

Deinde, quia in contemplatione necesse est,
quasi ecstasim pati, ac violentiam inferre no
bis ipsis, relinquendo omnes sensus, & om
nem etiam discursum, ac ab omnibus, quæ
sensibilia & quæ connaturalia sunt homini, pro
hoc statu abstrahi, & in simplici intuitu mentis
circa rem altissimam, & summè spiritualem oc
cupari. Quæ omnia non contingunt sine ma
gna violentia & corporis & sensuum omnium,
tam interiorum, quam exteriorum; & cum verè
animus in contempla tione elevet se supra seip
sum, ac omnibus aliis excidat, verè in hoc actu

quoddam genus ecstasis patitur, ideoq; se diffi
cillimum est in huiusmodi actione durare. Vnde
non raro assidua contemplatione corpus summo
pere defatigatur, ac lassissimè languet, ut experi
entia ipsi testatur. Quamvis soleant multi longo
tempore non sine magna spiritus suavitate in hoc
genere contemplationis persistere,

At si contemplationem non pro illo simplici Quomo
actu, sed latissimè sumptam consideremus, prout do con
alias mentis operationes, quæ vel illam præcedo
dunt, vel consequuntur, quales sunt meditatio
nes piæ, Scripturarum lectio, actus anagogici, ell: diu
gratularum actiones, orationes, si ve quævis alius tarna?
pius affectus, quo quis DELIM sibi præsentem
cernit; tunc contemplativa vita factis diuturna ef
se potest, secundum illud Davidicum : Provide
bam Dominum in conspectu meo semper. E hoc
est quod Christus Dominus in Evangelio docet
Lucæ 18. Oportet semper orare, & nunquam desi
cere. & cap. 21. Vigilate utique omni tempore o
rantes. & 1. ad Thell. 1. Sine intermissione ora
te. Orare autem semper & sine intermissione,
nihil aliud est, quam mentem cum DEO per a
morem, vel desiderium assidue coniungere, ut
senti D. Augustinus Epist. 121. ad Probam, cap. 9.
& in Psal. 37. in illa verba, Domine, ante ome
desiderium meum, ubi sic ait: Ipsum desiderium tu
um, oratio tua est, & sit continuum desiderium, con
templativa oratio: non enim dicit frustra Apostolus,
Sine intermissione orantes. Numquid sine intermis
sione genu flectimus, aut manus levamus? Orare hoc
pacto sine intermissione, non possumus facere. Est
alia interior oratio sine intermissione, oratio quæ est
desiderium. Si non vis intermittere orare, noli in
termittere desiderare: continuum desiderium tu
um, continua vox est. Tacebis, si amare desistas.
Flagrantia charitatis clamor cordis est. Si semper
manet charitas, semper clamas: Si semper
clamas, semper desideras. Hæc Augustinus.
Hoc igitur modo etiam contemplatio potest esse
diuturna, quantum ad amorem & desiderium
in hærendi Deo.

